

EVA BERLAUS,
Sorainen Latvijas biroja vadošā partnere

Sniegums atbilst tendencēm ekonomikā pasaulē un Latvijā kopumā

Kopumā jāatzīst, ka 2020.gada pelnītāju TOP60 diezgan precīzi atspoguļo situāciju 2020.gadā Latvijas ekonomikā kopumā. Proti, neskatoties uz sākotnēji drūmajām prognozēm par pandēmijas izraisītu IKP kritumu -6,5% līdz -7% apmērā, gads noslēdzās ar IKP kritumu -3,6% apmērā, kam, kā komentēja Latvijas Banka, par pamatu bija gan salīdzinoši veiksmīgā valdības stratēģija pandēmijas ierobežošanā, gan monetārais un valdības sniegtais atbalsts, gan patērētāju un uzņēmēju spēja pielāgoties, gan salīdzinoši nelielā pandēmijas ietekme arī Latvijai svarīgākajos eksporta tirgos (piemēram, Lietuvā un Igaunijā IKP saruka tikai par attiecīgi 0,8% un 2,9%). Līdzīga situācija vērojama 2020.gada pelnītāju TOP60 kopumā, kur sarakstā iekļauto uzņēmumu kopējais apgrozījums samazinājies tikai par nepilnu 1%. Arī, detalizētāk analizējot informāciju par sarakstā iekļauto uzņēmumu rādītājiem nozaru griezumā, redzamas tendences, kas, ņemot vērā uzņēmumu specifiku, atbilst tendencēm ekonomikā pasaulē un Latvijā kopumā.

INFORMĀCIJAS TEHNOLOĢIJAS, TELEKOMUNIKĀCIJAS

Pandēmijas ietekme uz informācijas tehnoloģiju nozari visā pasaulē drīzāk bija pozitīva, jo attālinātā darba rezultātā strauji auga gan mājsaimniecību izdevumi šajā jomā, gan arī uzņēmumi, lai izdzīvotu, bija spiesti strauji piemērot savu darbību attālinātai pakalpojumu sniegšanai un preču tirdzniecībai. Līdz ar to arī Latvijā pelnītāju TOP60 sarakstā 2020.gada uzvarētāji noteikti ir ar informācijas tehnoloģijām saistītie uzņēmumi, īpaši ražotāji un datorprogrammu izstrādātāji, kuru apgrozījums pieaudzis pat vairāk nekā par 20%. Salīdzinoši sliktāki rādītāji bijuši telekomunikāciju nozarē, kur sarakstā iekļauto uzņēmumu apgrozījums 2020.gadā ir sarucis par mazliet vairāk kā 5%. Latvijā kopumā telekomunikāciju nozares pievienotā vērtība 2020.gadā samazinājusies par 6,2%. Jāatzīmē, ka globāli telekomunikāciju nozarē 2020.gads noslēdzās ar apgrozījuma nulles pieaugumu salīdzinoši ar 2019.gadu, kur rezultāts tiek skaidrots, no vienas puses, ar pakalpojumu pieprasījuma strauju pieaugumu mājsaimniecībās, taču, no otras puses, ar būtisku samazinājumu biznesa patēriņā 2020.gada sākumā pandēmijas izraisītās neskaidrības dēļ, kā arī visa gada garumā būtisku samazinājumu starpsavienojumu pakalpojumos tūrisma apjoma krituma ietekmē.

FARMĀCIJA

Pelnītāju TOP60 sarakstā pārstāvēto farmācijas nozares uzņēmumu rezultāti (gan ražotāju, gan tirgotāju), protams, paplašinātus komentārus neprasa – labāki rezultāti kā ekonomikā kopumā tirgotājiem, salīdzinoši sliktāki ražotājiem, kas Latvijas gadījumā nav bijuši tieši iesaistīti pandēmijas ierobežošanā. Absolūts uzvarētājs ir *Centrālā laboratorija* ar testēšanas pasākumos nopelnītu gandrīz dubultu apgrozījumu salīdzinājumā ar 2019.gadu. Jāatzīmē, ka acīmredzot strīdu iespaidā par uzņēmuma nākotni *Olainfarm* apgrozījums 2020.gadā likumsakarīgi ir samazinājies par aptuveni 10%.

TIRDZniecība

Ja tirdzniecības pievienotā vērtība kopumā Latvijā samazinājās par 2,2%, tad sarakstā pārstāvēto mazumtirdzniecības uzņēmumu apgrozījums pieaudzis vidēji par aptuveni 6,4%, kas izskaidrojams ar to, ka lielāko ietekmi šeit viedo, protams, *Rimi* un *Maxima* apgrozījums, kuru tirdzniecības rādītājus pandēmija, šķiet, ietekmēja vismazāk (piemēram, salīdzinot ar nepārtikas preču tirgotājiem, kuri tika pakļauti ļoti būtiskiem ierobežojumiem). Protams, jāatzīmē arī tas, ka lielākiem mazumtirgotājiem pieejamie resursi ļāva tiem veiksmīgāk ātri panākt būtisku attālinātās tirdzniecības pieaugumu. Līdzīga situācija vērojama arī vairumtirdzniecībā, kur sarakstā pārstāvēto pamatā elektrotehnikas preču vairumtirgotāju apgrozījums pieaudzis pat vairāk nekā par 8%.

KOKAPSTRĀDE, BŪVniecība

Ne tik viendabīga situācija vērojama to uzņēmumu rezultātos, kuri saistīti ar kokapstrādi un būvniecību. Proti, ja Latvijā kopumā 2020.gadā apstrādes rūpniecības pievienotā vērtība samazinājās par 0,9%, tad pelnītāju TOP60 sarakstā iekļauto uzņēmumu apgrozījuma izmaiņas pret 2019.gadu svārstās no mīnus aptuveni 9% līdz plus aptuveni 20%, kas acīmredzot skaidrojams ar lielām atšķirībām sarakstā iekļauto uzņēmumu produktos un to noietu tirgos. Sarakstā iekļauto būvmateriālu ražotāju apgrozījums 2020.gadā samazinājies par aptuveni 1%, kas acīmredzot izskaidrojams ar samazinājumu būvniecības apjomā 2020.gada sākumā. ■

* Izmantoti Latvijas Bankas un Centrālās statistikas pārvaldes dati